

Omlægning af børnechecken vil få social slagside

I 2008 var knap 11.000 unge i alderen 15-17 år hverken i gang med en uddannelse eller i job. Analysen viser, at regeringens forslag om at omlægge børnefamilieydelsen socialt set vil ramme skævt, idet mange af forældrene til de unge, der ikke er i gang med en uddannelse eller i job, hører til de dårligste stillede familier og typisk har en lav tilknytning til arbejdsmarkedet. Andelen af førtidspensionister blandt forældrene til de unge, der hverken er i gang med en uddannelse eller er i arbejde, er dobbelt så høj som blandt de unge, der er i gang med en uddannelse.

af Privatøkonom **Mie Dalskov**

13. oktober 2009

Analysens hovedkonklusioner

- I 2008 var knap 11.000 unge i alderen 15-17 år hverken i gang med en uddannelse eller i job. Dette svarer til hver tyvende i aldersgruppen.
- I gruppen af unge, der hverken er i gang med en uddannelse eller i job, er der en klar overrepræsentation af ufaglærte forældre og forældre med dårlig tilknytning til arbejdsmarkedet.
- Andelen af førtidspensionister er dobbelt så høj hos de forældre, hvis unge hverken er i gang med en uddannelse eller i job, sammenlignet med forældregruppen generelt.
- De familier, der rammes af den nye ungedyldelse, ligger i de laveste indkomstgrupper.

Kontakt

Privatøkonom
Mie Dalskov
Tlf. 33 55 77 20
Mobil 42 42 90 18
md@ae.dk

Presseansvarlig
Janus Breck
Tlf. 33 55 77 25
Mobil 40 61 34 38
jb@ae.dk

Ungeydelse vil ramme skævt

Regeringen har i sidste uge foreslået at omlægge børnefamilieydelsen for 15-17-årige til en ungeydelse, der kun udbetales, hvis den unge er i job eller i gang med en uddannelsesplan. Denne analyse beskriver forældrene til de unge, der hverken i gang med en uddannelse eller i job.

Boks 1. Metode

Om de unge er i uddannelse eller i beskæftigelse er afgjort ud fra Danmarks Statistiks registerdata. Først er det via uddannelsesregistre undersøgt, om de 15-17-årige er i gang med en uddannelse, og dernæst er det via RAS-statistikken undersøgt, om de unge er i beskæftigelse. Begge oplysninger er fra primo i året. Restgruppen er således de unge, der hverken er i gang med en uddannelse eller i job. Gruppen vil i analysen benævnes "Andet", som henviser til anden aktivitet end uddannelse og job. I praksis dækker "Andet" derfor både over de unge, der er ledige jf. RAS-statikken, og de unge, der ikke optræder nogen steder, og derfor regnes som værende uden for arbejdsstyrken. De unge, der har opnået en uddannelse efter folkeskolen er udeladt. Det drejer sig om under 50 personer pr. år.

Tabel 1 viser de 15-17-åriges aktiviteter fordelt på uddannelse, beskæftigelse eller ingen af delene. Andelen af unge, der hverken er i uddannelse eller job, er faldet fra 6,6 til 5,3 procent i 2008. Således viser registertallene, at 11 - 13.000 unge hvert år ikke er i gang med noget, hvilket svarer til hver tyvende i aldersgruppen.

Tabel 1. Udviklingen i 15-17-åriges arbejdsmarkedstilknytning

	2006	2007	2008	2006	2007	2008
	Antal pers.			Procent		
Uddannelse	173.715	179.391	185.900	89,2	89,8	90,4
Beskæftigelse	8.189	8.430	8.798	4,2	4,2	4,3
Andet	12.766	11.932	10.869	6,6	6,0	5,3
Total	194.670	199.753	205.567	100,0	100,0	100,0

Kilde: AE på baggrund af IDA-registret, Danmarks statistik (2008).

Tabel 2 og 3 viser de unges aktivitetsstatus fordelt på forældrenes uddannelsesniveau. Blandt de unge, der hverken er i gang med en uddannelse eller i job, har mere end en tredjedel en mor, hvis højeste uddannelse er en grundskoleeksamen. Tabel 3 viser, at der også blandt fædre til de 15-17-årige er en overrepræsentation af ufaglærte.

Sammenlignet med alle forældre til de 15-17-årige i Danmark, er der en klar overrepræsentation af ufaglærte forældre blandt de unge, der hverken er i gang med en uddannelse eller i job.

Tabel 2. 15-17-årige fordelt efter aktivitet og mors højeste uddannelse

	Uddannelse	Job	Andet	Alle	Skævhed*
	Pct.				
Grundskole	20,6	31,7	33,7	21,8	54,6
Gymnasial uddannelse	5,4	4,4	4,1	5,3	-22,6
Erhvervsfaglig uddannelse	37,4	39,9	29,8	37,1	-19,7
Videregående uddannelse	32,9	20,0	21,5	31,8	-32,2
Kort videregående uddannelse	4,5	3,4	2,8	4,4	-36,4
Mellemlang videregående uddannelse	22,7	14,5	14,5	21,9	-33,8
Lang videregående uddannelse	5,7	2,1	4,3	5,5	-21,8
Uoplyst	3,7	4,0	10,8	4,1	-
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	-

Anm: *Skævheden måler afvigelsen mellem moderens uddannelse for de unge, der hverken er i uddannelse eller job, sammenlignet med alle 15-17-årige.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2008).

Tabel 3. 15-17-årige fordelt efter aktivitet og fars højeste uddannelse

	Uddannelse	Job	Andet	Alle	Skævhed*
	Pct.				
Grundskole	20,5	31,3	29,4	21,4	37,4
Gymnasial uddannelse	4,5	2,9	3,1	4,3	-27,9
Erhvervsfaglig uddannelse	39,3	40,4	31,2	38,9	-19,8
Videregående uddannelse	27,5	15,5	17,4	26,5	-34,4
Kort videregående uddannelse	7,3	6,4	4,4	7,1	-38,0
Mellemlang videregående uddannelse	11,3	5,9	7,2	10,9	-33,9
Lang videregående uddannelse	8,9	3,2	5,8	8,5	-31,8
Uoplyst	8,2	9,9	19,0	8,9	-
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	-

Anm: *Skævheden måler afvigelsen mellem farens uddannelse for de unge, der hverken er i uddannelse eller job, sammenlignet med alle 15-17-årige.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2008).

Tabel 4 viser de 15-17-åriges aktivitet fordelt efter moderens socioøkonomiske status. Blandt de unge, der hverken er i gang med en uddannelse eller i job, er der en klar overrepræsentation af mødre på førtidspension, kontanthjælp, dagpenge og i aktivering i forhold til de unge, der er i uddannelse eller i job. Andelen af førtidspensionister blandt mødrene er dobbelt så stor blandt de unge, der ikke er i gang med noget, som blandt de unge der i uddannelse. Omvendt er der langt færre lønmodtagere, og især færre ledere og lønmodtagere på højere niveau, blandt forældrene til de unge, der ikke er i uddannelse eller job.

Tabel 4. 15-17-årige fordelt efter aktivitet og mors socioøkonomiske status

	Uddannelse	Beskæftigelse	Andet	I alt	Skævhed*
	Pct.				
Selvstændige	3,9	4,1	3,2	3,9	-17,1
Topledere	1,6	1,0	0,9	1,6	-42,3
Lønmodtagere på højeste niveau	10,8	5,1	6,9	10,3	-33,5
Lønmodtagere på mellemniveau	22,3	15,6	13,1	21,5	-39,3
Lønmodtagere på grundniveau	44,9	53,0	38,9	45,0	-13,6
Dagpengemodtagere	1,6	1,9	3,1	1,7	77,0
Kontanthjælp	1,9	2,4	5,4	2,1	150,5
Øvrige udenfor arbejdsstyrken	4,1	4,5	7,7	4,3	77,1
Aktivering	2,4	3,1	4,7	2,5	88,6
Førtidspension	4,6	7,3	9,7	5,0	96,3
Uoplyst forældreoplysning	1,9	1,9	6,6	2,1	-
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	-

Anm: *Skævheden måler afvigelsen mellem moderens socioøkonomiske status for de unge, der hverken er i uddannelse eller job, sammenlignet med alle 15-17-årige.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2008).

For fædrenes socioøkonomiske status gælder de samme tendenser. Langt flere af fædrene til de unge, der ikke er i gang med en uddannelse eller i job, står uden for beskæftigelse. Andelen af førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere er dobbelt så høj for de fædre, hvis børn ikke er i gang med noget.

Tabel 5. 15-17-årige fordelt efter aktivitet og fars socioøkonomiske status

	Uddannelse	Beskæftigelse	Andet	I alt	Skævhed*
			Pct.		
Selvstændige	9,6	11,2	7,2	9,5	-24,2
Topledere	4,9	2,8	2,7	4,7	-42,7
Lønmodtagere på højeste niveau	11,6	5,0	6,9	11,1	-37,6
Lønmodtagere på mellemniveau	12,3	7,8	7,1	11,9	-39,7
Lønmodtagere på grundniveau	45,2	52,5	40,9	45,3	-9,6
Dagpengemodtagere	1,3	1,3	1,9	1,3	43,7
Kontanthjælp	1,2	1,8	2,9	1,3	124,8
Øvrige udenfor arbejdsstyrken	3,2	3,6	5,4	3,3	61,7
Aktivering	0,9	1,2	2,1	1,0	113,6
Førtidspension	3,9	5,7	8,5	4,2	102,7
Uoplyst forældreoplysning	6,0	7,1	14,4	6,5	-
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	-

Anm: *Skævheden måler afvigelsen mellem faderens socioøkonomiske status for de unge, der hverken er i uddannelse eller job, sammenlignet med alle 15-17-årige.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2008).

Tabel 6 viser fordelingen af forældrenes gennemsnitlige disponible indkomst på deciler. Det ses tydeligt, at der er langt flere forældre, der hører til i de laveste deciler blandt de unge, der hverken er i gang med en uddannelse eller i arbejde. 3,5 procent af de unge, der hverken er i gang med en uddannelse eller i job har forældre, der hører til de fattigste ti procent af befolkningen. Blandt de unge, der er i uddannelse gælder det kun for 1,7 procent. Omvendt er de unge, der ikke er i gang med en uddannelse eller i job klart underrepræsenteret i de højeste indkomstdeciler.

Tabel 6. 15-17-årige fordelt efter forældrenes gennemsnitlige indkomst

	Disponibel indkomst 2009	Uddannelse	Beskæftigelse	Andet	Alle	Skævhed*
	Kr.			Pct.		
1. decil	49.200	1,7	2,9	3,5	1,9	84,2
2. decil	105.700	1,9	2,6	3,0	2,0	50,0
3. decil	128.700	2,8	3,8	4,2	2,9	44,8
4. decil	146.300	3,9	5,3	5,6	4,0	40,0
5. decil	165.600	6,6	9,2	9,0	6,8	32,4
6. decil	185.700	10,0	12,8	10,8	10,2	5,9
7. decil	206.100	13,5	15,4	11,5	13,5	-14,8
8. decil	229.200	16,9	16,2	11,7	16,6	-29,5
9. decil	261.700	19,8	15,0	11,4	19,2	-40,6
10. decil	428.600	19,8	10,7	10,8	18,9	-42,9
Uoplyst forældrebaggrund	-	3,1	6,1	18,4	4,1	-
I alt	190.700	100,0	100,0	100,0	100,0	-

Anm: *Skævheden måler afvigelsen mellem forældrenes indkomstdecil for de unge, der hverken er i uddannelse eller job, sammenlignet med alle 15-17-årige.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2008).

Tabel 7 og 8 viser, at indvandrere og efterkommere er overrepræsenteret blandt forældrene til de unge, der hverken er i uddannelse eller job.

Tabel 7. 15-17-årige fordelt efter moderens herkomst

	Uddannelse	Beskæftigelse	Andet	Alle	Skævhed*
			Pct.		
Danskere	86,9	89,4	79,8	86,6	-7,9
Indvandrere og efterkommere	11,2	8,6	13,7	11,2	21,8
Uoplyst forældrebaggrund	1,9	1,9	6,5	2,1	-
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	-

Anm: *Skævheden måler afvigelsen mellem moderens herkomst for de unge, der hverken er i uddannelse eller job, sammenlignet med alle 15-17-årige.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2008).

Tabel 8. 15-17-årige fordelt efter faderens herkomst

	Uddannelse	Beskæftigelse	Andet	Alle	Skævhed*
			Pct.		
Danskere	83,4	84,7	73,1	82,9	-11,8
Indvandrere og efterkommere	10,6	8,2	12,6	10,6	18,2
Uoplyst forældrebaggrund	6,0	7,1	14,4	6,5	-
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	-

Anm: *Skævheden måler afvigelsen mellem faderens herkomst for de unge, der hverken er i uddannelse eller job, sammenlignet med alle 15-17-årige.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2008).

Tallene i analysen viser, at en ungeydelse, der fjerner børnefamilieydelsen for de forældre, hvis børn hverken er i uddannelse eller job, vil have social slagside. Langt hovedparten af de familier, der vil blive ramt, hører til de dårligst stillede familier i Danmark, hvor mange forældre har en lav tilknytning til arbejdsmarked og et lavt uddannelsesniveau.